

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA,

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Sadullah ERGİN tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim. 06.01.2011

Ufuk URAS
İstanbul Milletvekili

1. AİHM'in Hrant DİNK Davası Kararından, sorulacak sorulara zemin teşkil eden kısımlar:

Mahkeme, bu aşamada eksikliklerinden dolayı İstanbul Polisine karşı yürütülen ulusal soruşturmanın etkililiği konusuna eğilecektir. İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin, Emniyetteki sorumluların durumun gerektirdiği acil önlemleri almadıklarına yönelik tespitine rağmen, İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin (İstanbul Valiliği İl İdare Kurulunun kararına ilişkin) iptal kararından dolayı bu açıdan hiçbir ceza kovuşturmasına girişilememiştir. Emniyet Müdürü de İl İdare Kurulu tarafından soruşturma dışında bırakılmıştır. Sonuç olarak, niçin İstanbul polisinin, cinayetten önce sahip olduğu bilgilere rağmen, başvuran Fırat Dink üzerindeki tehdide karşı harekete geçmediği hususu aydınlatılamamıştır.(86.paragraf)

Mahkeme, Fırat Dink'in yaşamını korumada ihmallerinden dolayı Trabzon Emniyeti ve Jandarma sorumlularına ve İstanbul Emniyeti sorumlularına karşı başlatılan soruşturmaların takipsizlik kararı ile sonlanması; ihmalleri görülen kişileri belirleme ve bu ihmalleri yaptırım altına alma amacıyla etkili bir soruşturma yürütme yükümlülüğü yükleyen Sözleşmenin 2. maddesi gereklerinin ihlali niteliğinde olduğu sonucuna varmıştır. (91.paragraf)

Mahkeme, ifade özgürlüğünün gerçek ve etkili kullanımının sadece Devletin bu alana müdahaleden kaçınma yükümlülüğüne bağlı olmadığını; bireyler arasındaki ilişkilere varıncaya kadar pozitif koruma önlemlerinin alınmasını gerektirdiğini de hatırlatır. Gerçekten de bazı durumlarda, Devletin özel kişilerden gelen saldırılara karşı da ifade özgürlüğünü koruma pozitif yükümlülüğü vardır (Özgür Gündem - Türkiye, n° 23144/93, §§ 42-46, CEDH 2000-III, bu kararda Mahkeme, bir gazetenin yanısıra bu gazeteye mensup personelin mağduru oldukları şiddet ve korkutma kampanyasına karşı, Devletin, soruşturma ve koruma önlemlerini alma pozitif yükümlülüğünün bulunduğu karar vermiştir. Fuentes Bobo - İspanya, n° 39293/98, § 38, 29 Şubat

2000, kararı da profesyonel çerçevede ifade özgürlüğünün korunması alanında Devlet yükümlülüğüne ilişkindir) (108. Paragraf)

Mahkeme, öncelikle, fikirlerini açıklamaktan dolayı tehdit edilen bir gazeteci olan başvuran Fırat Dink'in yaşamının korunmasındaki eksikliğin hiçbir meşru amaca dayanamayacağı fikrinde olduğunu belirtir. Bununla birlikte, Yargıtay'ın kararından, Türk yasa koyucunun ve mahkemelerinin, Cumhuriyet organlarının değerinin düşürülmesinin kamu düzeni için tehdit oluşturabileceği düşüncesinde oldukları anlaşılmaktadır. İlgiliye karşı bu temel üzerinden hükmedilen mahkumiyet kararı açısından, başvuranın şiddet kullanımına çağrıda bulunmadığı bir durumda, devlet organlarının değerden düşürülmesini engelleme amacının « kamu düzeninin korunmasına » hizmet edip etmediği konusunda, Mahkemenin derin şüpheleri vardır. Bununla birlikte, Mahkemeye göre bu sorun, müdahalenin haklılığına ilişkin incelemeye sıkı sıkıya bağlıdır (aşağıda 119 ve izleyen paragraflar). (118. Paragraf)

Mahkeme, bu şekilde yorumlanan Türklük ya da Türk milleti kavramlarının, Yargıtay için, Devlet kurumlarının belli bir konuda, başka bir deyişle Ermeni azınlığın kimliği konusunda yürüttüğü somut siyasetin bir sembolü haline geldiğini gözlemlemektedir. Bundan dolayı, bu siyasete, başka bir deyişle, bu konudaki resmi teze yönelik her türlü eleştiri, Türklüğü ya da Türk milletini « aşağılamakta, hor görmekte ve küçük düşürmektedir ». Bu saptamalar ışığında, Mahkeme, somut olayda bu beyanlardan dolayı başvuranı mahkum ilan ederek, Yargıtay'ın aslında başvuranın, 1915 olaylarına ilişkin soykırım tezini inkar eden Devlet organlarını eleştirmesini dolaylı olarak yaptırım altına aldığını tespit etmektedir. (132.paragraf)

Mahkemenin daha önce ifade etme olanağı bulduğu üzere, « tarihi gerçeğin araştırılması ifade özgürlüğünün bütünleyici bir parçasıdır » ve kendisinin sürekli kamuoyu tartışmasına konu olan temel tarihsel bir sorun hakkında « hakemlik etme yetkisi bulunmamaktadır »

Ayrıca Mahkemeye göre, Fırat Dink'in makaleleri hiçbir şekilde « haksız bir saldırı » niteliği taşımamakta, hakaret içermemekte; saygısızlığa ya da nefrete teşvik etmemektedir. (135. Paragraf)

Bu bağlamda Mahkeme, yukarıda 107. paragrafta incelendiği şekliyle başvuran Fırat Dink'in mağdur sıfatı hakkında sonuç doğuran olayın özel koşullarına ilişkin saptamalarını yineler. Mahkeme'ye göre, somut olayda, güvenlik güçlerinin aşırı milliyetçi bir grubun saldırılarına karşı Fırat Dink'in yaşamını korumadaki ihmalleri (yukarıda 75. paragraf), hiçbir üstün toplumsal gereksinime dayanmayan mahkumiyet kararıyla (yukarıda 136. paragraf) birleşerek, Hükümetin başvuranın ifade özgürlüğünün korunmasındaki pozitif yükümlülüğünü ihmal etmesini sonuçlamıştır. (138. Paragraf)

Mahkemeye göre, Fırat Dink'in mahkumiyetinin Yargıtay tarafından onaylanması tek başına ya da ilgiliyi aşırı milliyetçi militanlara karşı koruma önlemlerinin yokluğu olgusuyla birlikte dikkate alındığında ifade özgürlüğüne haksız bir müdahale niteliğini taşımaktadır. (139. Paragraf) Sözleşmenin 10. maddesi ihlal edilmiştir.”

2. AİHM kararından çıkan sonuçlar:

Yukarıdaki paragraflar, Türkiye Cumhuriyeti devletinin taraf olduğu Avrupa İnsan hakları Sözleşmesinin ihlal iddialarını incelemekle görevli ve yetkili olan ve yine Türkiye Cumhuriyeti Devletinin yargı yetkisini kabul ettiği Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Hrant Dink'in ailesi tarafından yapılan başvurularla ilgili olarak verdiği 14 Eylül 2010 tarihli kararında yer almaktadır.

AİHM, başvuruların iddialarını, Hükümetin savunmalarını, iç hukuktaki düzenlemeleri birlikte değerlendirerek verdiği bu kararında;

- İçişleri Bakanlığının İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin durumun gerektirdiği acil önlemleri almadıklarını tespit ettiğine,
- Bu tespite rağmen, İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin soruşturma izni vermemesi üzerine sorumlular hakkında soruşturma açılmadığına,
- Kamu görevlileri ile ilgili açılan soruşturmalarda savcıların takipsizlik kararı vermesinin Sözleşmenin 2. maddesini ihlal ettiğine,
- Hrant Dink'in yargılandığı madde olan eski TCK m. 159, yeni TCK m. 301'in bir yasa hükmünün taşıması gereken öngörülebilirlik ve ulaşılabilirlik koşullarını taşımadığına,
- Hrant Dink'i mahkum eden Yargıtay kararının hiçbir biçimde AİHS m.10'un amaçlarına uygun olmadığına,
- Hrant Dink'in ifade özgürlüğünün bireylerden gelen saldırılara karşı korunmadığına,
- Hrant Dink'in makalelerinin hiçbir şekilde "haksız bir saldırı" niteliği taşımadığına, hakaret içermediğine; saygısızlığa ya da nefrete teşvik etmediğine,
- Hrant Dink'in aslında, dolaylı olarak 1915 olaylarını soykırım olarak değerlendirmesi nedeniyle cezalandırıldığına

karar vermiştir.

Bu kararla birlikte, iç hukukta yürütülen idari incelemelerle ve cezai soruşturmalarla bir türlü tespit edilemeyen sorumlular ve sorumluluklar açığa çıkarılmış, kamu görevlilerinin bütün bu süreçte herhangi bir kusuru olup olmadığı sorusu yanıtlanmış ve kamu görevlilerine kusur atfetmeyen müfettiş raporları, savcılıklar tarafından verilen kovuşturmayla yer olmadığı kararları, valilikler tarafından verilen soruşturmayla yer olmadığı kararları hükümsüz hale gelmiş bulunmaktadır.

Yukarda ki bilgi ve sonuçlara dayanarak;

Soru 1- İstanbul Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkında soruşturma açılmasını hukuka aykırı bir biçimde ve gerekçesiz olarak engelleyen ve AİHM'in mahkumiyet kararı vermesine neden olan ve hali hazırda Hrant Dink'in ailesi tarafından haklarında yapılmış bir şikayet

bulunan İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Hakimleri Atilla Sarp, İlhan Hanağası, Sadettin Yaman hakkında en azından Hakimler ve Savcılar Kanunu m.100 kapsamında herhangi bir işlem yaptınız mı, bu aşamadan sonra bir işlem yapacak mısınız?

Soru 2- Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlileri hakkında, açık suç isnatları olmasına rağmen takipsizlik kararı vermek suretiyle görevini yapmayan ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasını engelleyen Trabzon Savcısı Ali Can hakkında en azından Hakimler ve Savcılar Kanunu m.100 kapsamında herhangi bir işlem yaptınız mı? Bu aşamadan sonra herhangi bir işlem yapacak mısınız?

Soru 3- Trabzon savcısı Ali Can'ın verdiği kovuşturmaya yer olmadığı kararına karşı itiraz mercii olan Rize Ağır Ceza Mahkemesine bu kararın kaldırılması için onlarca sayfa dilekçe ile itiraz edilmiş ancak bu mahkeme de kararı kaldırmamıştır. Başvurucuların onlarca sayfa itirazını hukuka aykırı ve gerekçesiz bir kararla reddeden Rize Ağır Ceza Mahkemesi hakimi Ömer Köroğlu hakkında en azından Hakimler ve Savcılar Kanunu m.100 kapsamında herhangi bir işlem yaptınız mı? Bu aşamadan sonra yapacak mısınız?

Soru 4- Kararların verilmesinde; yasa maddelerinin doğru yorumlanması, AİHS kriterlerinin ve AİHM içtihatlarının dikkate alınması, toplumun adalet duygusunun zedelenmemesi gerekirken, verilen kararlara bakıldığında Yargıtay hakimleri H. Gerçekler, Ş. Erol, E. Ertuğrul, A. Özer, A. Doğan, T. Demirtaş, E. Ülker, R. Dizdaroğlu, M. Mıhçak, Ö. R. İmamoğlu, Ş. Türktemel, A. N. Kurdoğlu, H. Erbil, Ö.Y. Çamlıbel, A. S. Ertosun, M. Ekmekçi, M. Kaya, E.S.Ertuğrul, M. N. Ömeroğlu, Ş. Başoğlu, E. Öztürk hakkında en azından Hakimler ve Savcılar Kanunu m.100 kapsamında bir işlem yapmayı düşünüyor musunuz?

Soru 5- AİHM'in, Hrant Dink'in ifade özgürlüğünün engellendiği tespitini yaparken, Yargıtay'ın mahkumiyet kararı ile aşırı milliyetçi militanların saldırılarını aynı cümlede kullanmasını nasıl yorumluyorsunuz?

Soru 6- Hükümetinizin, AİHM kararına karşı itiraz yoluna başvurmadığı göz önünde bulundurularak, kararda yapılan tespitlerle hemfikir olduğu sonucuna ulaşmak mümkün müdür? Bu kararda yer alan tespitlerle hemfikir değilseniz neden itiraz etmediniz? Kararı doğru buluyorsanız bu kararda yapılan tespitlerle ilgili olarak ne yapmayı düşünüyorsunuz?